

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія
Кафедра соціально-економічних дисциплін

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з навчальної дисципліни «Основи охорони праці»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

081 Право (право)

Суми 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою Сумської філії
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 29.08.2023 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри соціально-економічних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 № 2

Розробник:

Доцент кафедри соціально-економічних дисциплін Сумської філії ХНУВС,
кандидат економічних наук Петровська С.А.

Рецензенти:

1. Т.в.о. завідувача кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету №3 Харківського національного університету внутрішніх справ, капітан поліції, кандидат педагогічних наук, доцент Боровик М.О.
2. Декан факультету технічних систем та енергоефективних технологій Сумського державного університету, кандидат технічних наук, професор Гусак О.Г.

**1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(денна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
8 семестр							
Тема № 1. Суть охорони праці та її правові й організаційні основи	9	2		2		5	
Тема № 2. Навчання з питань охорони праці та надання першої домедичної допомоги	9	2		2		5	
Тема №3. Державне управління та органи нагляду за охороною праці	9	2		2		5	
Тема №4. Умови праці на виробництві: класифікація, нормування та оцінка	10	2		2		6	
Тема № 5. Основи фізіології та гігієни праці	13	2		4		7	
Тема №6. Основи виробничої безпеки	13	2		4		7	
Тема №7. Організація охорони праці на підприємстві	9	2		2		5	
Тема №8. Профілактика травматизму та професійних захворювань	9	2		2		5	
Тема №9. Економічні аспекти охорони праці	9	2		2		5	
Всього за семестр № 8:	90	18		22		50	Екзамен

**1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
8 семестр							
Тема № 1. Суть охорони праці та її правові й організаційні основи	11	2		-		9	
Тема № 2. Навчання з питань охорони праці та надання першої домедичної допомоги	9	-		-		9	
Тема №3. Державне управління та органи нагляду за охороною праці	9	-		-		9	
Тема №4. Умови праці на виробництві: класифікація, нормування та оцінка	9	-		-		9	
Тема № 5. Основи фізіології та гігієни праці	12	-		2		10	
Тема №6. Основи виробничої безпеки	11	-		2		9	
Тема №7. Організація охорони праці на підприємстві	9	-		-		9	
Тема №8. Профілактика травматизму та професійних захворювань	11	-		2		9	
Тема №9. Економічні аспекти охорони праці	9	-		-		9	
Всього за семестр № 8:	90	2		6		82	Екзамен

2. Методичні вказівки до практичних занять

Практичне заняття №1: Суть охорони праці та її правові й організаційні основи

Навчальна мета заняття: засвоїти теоретичні, правові й організаційні основи охорони праці.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Суть дисципліни «Основи охорони праці» та її соціально-економічне значення.
2. Конституційні засади охорони праці в Україні. Законодавство України про охорону праці та принципи державної політики.
3. Стандарти в галузі охорони праці.
4. Обов'язки посадових осіб та працівників щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці та відповідальність за їх порушення.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступ студентів з доповідями за темами:

1. Провести аналіз статистичних даних щодо виробничого травматизму в світі, Україні та Сумській області за останні роки.
2. Охорона праці жінок, неповнолітніх та осіб з інвалідністю.
3. Соціальний захист громадян України на період тимчасової втрати працездатності та захворювань.
4. Перелік шкідливих та небезпечних факторів виробничого середовища. Гарантії прав працівників на охорону праці, пільги і компенсації за важкі та

шкідливі умови праці.

5. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.
6. Обов'язки власника або уповноваженого ним органу щодо полегшення і оздоровлення умов праці працівників.
7. Основні напрямки державної політики України з питань охорони праці.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття № 2. Навчання з питань охорони праці та надання першої домедичної допомоги

Навчальна мета заняття: вивчити основні положення з питань організації навчання з охорони праці та надання першої медичної допомоги.

Кількість годин – 2 . Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Види навчання з питань охорони праці.
2. Інструктажі з питань охорони праці.
3. Перевірка знань з питань охорони праці.
4. Надання першої долікарської допомоги потерпілому в разі нещасних випадків та надзвичайних ситуацій.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Функції, які виконує державне підприємство «ГНМЦ Держпраці».
2. Принципи організації та види навчання з питань охорони праці.
3. Проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в організації.
4. Інструктажі з питань охорони праці.
5. Надання першої долікарської допомоги потерпілому у надзвичайних ситуаціях.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №3. Державне управління та органи нагляду за охороною праці

Навчальна мета заняття: вивчити концептуальні основи державного управління та нагляду за охороною праці.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Органи державного управління охороною праці, їх компетенція і повноваження.
2. Органи державного нагляду за охороною праці, їх основні повноваження і права.
3. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Система державного управління охороною праці в Україні.
2. Система державного нагляду за охороною праці в Україні.
3. Громадський контроль за дотриманням законодавства про охорону праці: хто здійснює та їх права.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №4. Умови праці на виробництві: класифікація, нормування та оцінка

Навчальна мета заняття: засвоїти основні підходи до класифікації, нормування та оцінки умов праці.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Умови праці як соціально-економічна категорія.
2. Система елементів умов праці. Класифікація умов праці на виробництві.
3. Санітарні норми та їх застосування для аналізу і поліпшення умов праці.
4. Атестація робочих місць за умовами праці.
5. Засоби компенсації впливу на працівників несприятливих умов праці.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Охарактеризуйте фактори, що впливають на формування умов праці.
2. Охарактеризуйте сукупність елементів, які визначають умови праці на робочих місцях.
3. Виробнича санітарія та основні вимоги до неї.
4. Атестація робочих місць за умовами праці: для чого потрібна та як проводиться.
5. Охарактеризуйте засоби компенсації впливу на працівників несприятливих умов праці.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №5. Основи фізіології та гігієни праці

Навчальна мета заняття: вивчити основи фізіології та гігієни праці; знати основні заходи їх покращення.

Кількість годин – 4 . Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Законодавство в галузі гігієни праці.
2. Фізіологічні особливості різних видів діяльності.
3. Мікроклімат виробничих приміщень.
4. Оздоровлення повітряного середовища.
5. Значення раціонального освітлення.
6. Захист від шуму, інфразвуку, ультразвуку.
7. Захист від виробничих вібрацій.

8. Захист від дії іонізуючого випромінювання.
9. Захист від дії електромагнітних полів.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Загальні заходи і засоби запобігання забрудненню повітряного середовища на виробництві.
2. Освітлення виробничих приміщень та основні вимоги до нього.
3. Переваги і недоліки існуючих джерел штучного освітлення.
4. Захист від шуму, ультразвуку і інфразвуку.
5. Захист від виробничих вібрацій.
6. Технічна естетика виробничих приміщень.
7. Захист від іонізуючого випромінювання.
8. Оцінка впливу параметрів мікроклімату робочої зони на фізіологічний стан працівників.
9. Виробнича санітарія та основні вимоги до неї.
10. Загальні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств і допоміжних приміщень.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття № 6. Основи виробничої безпеки

Навчальна мета заняття: вивчити основи виробничої безпеки (пожежо- та електробезпеки).

Кількість годин – 4. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Загальні вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів.
2. Пожежна безпека, небезпечні й шкідливі фактори та причини виникнення пожеж.
3. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах та контролю стану пожежної безпеки.
4. Електробезпека та електротравматизм. Дія електричного струму на організм людини, надання першої допомоги.
5. Безпечна експлуатація електроустановок: електрозахисні засоби і заходи.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Основи виробничої безпеки та загальні вимоги до неї.
2. Електробезпека та заходи, що її забезпечують.

3. Дія електричного струму на організм людини.
4. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.
5. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.
6. Порядок дій при пожежі, евакуація людей та надання допомоги потерпілим.
7. Вибір типів та визначення необхідної кількості первинних засобів пожежогасіння.
8. Оцінка часу евакуації персоналу з виробничих приміщень в разі пожежі.
9. Безпека під час застосування вантажопідйомної техніки, виконання транспортних та вантажно-розвантажувальних робіт.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №7. Організація охорони праці на підприємстві

Навчальна мета заняття: засвоїти елементи організації праці на підприємстві; знати організацію охорони праці на підприємстві.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Структура, основні функції і завдання управління охороною праці в організації.
2. Служба охорони праці підприємства та її основні функції.
3. Кабінети охорони праці, основні завдання та напрямки роботи кабінетів.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Охорона праці на підприємстві: головні вимоги.
2. Служба охорони праці на підприємстві.
3. Регулювання питань охорони праці у колективному договорі.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №8. Профілактика травматизму та професійних захворювань

Навчальна мета заняття: засвоїти основні методи профілактики травматизму та професійних захворювань; знати правові методи захисту прав людини на виробництві.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Розслідування і облік нещасних випадків і професійних захворювань.
2. Класифікація причин виробничого травматизму, методи аналізу.
3. Профілактика виробничого травматизму.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Травми, професійні захворювання, нещасні випадки виробничого та невиробничого характеру.
 2. Причини виробничого травматизму та методи його аналізу.
 3. Мета та завдання профілактики травматизму і професійних захворювань. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійним захворюванням.
 4. Порядок розслідування та облік нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві. Спеціальне розслідування нещасних випадків.
 5. Визначення збитків, пов'язаних із втратою працездатності при порушенні умов праці.
 6. Аналіз і прогнозування травматизму і професійних захворювань.
- Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають

додаткового уточнення.

Звернути увагу студентів на важливі моменти наступного практичного заняття.

Домашнє завдання.

Практичне заняття №9. Економічні аспекти охорони праці

Навчальна мета заняття: засвоїти основні економічні методи і підходи із забезпечення ефективної охорони праці.

Кількість годин – 2. Місце проведення навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Економічне і соціальне значення поліпшення умов та охорони праці.
2. Витрати підприємства на заходи щодо поліпшення умов і охорони праці та визначення їхньої соціальної та економічної ефективності.
3. Економічне стимулювання поліпшення умов і охорони праці.
4. Європейська модель економічного стимулювання охорони праці.

План проведення заняття:

I. Організаційний момент

Привітання студентів.

Підготовка аудиторії, перевірка наявності студентів.

Ознайомлення студентів з темою та навчальними цілями, формулювання основних завдань.

II. Актуалізація опорних знань

Виступи студентів з доповідями за темами:

1. Охарактеризуйте економічне і соціальне значення поліпшення умов та охорони праці.
2. Визначення соціальної та економічної ефективності заходів щодо вдосконалення умов і охорони праці.
3. Порівняйте економічне стимулювання охорони праці в Україні та ЄС.

4. Соціальний захист громадян України на період тимчасової втрати працездатності та захворювань.

5. Державне соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань на виробництві.

Фронтальне опитування за питаннями теми.

Після розгляду теоретичних питань студенти повинні виконати тестові завдання.

III. Порядок проведення заключної частини заняття

Підвести результати освоєння студентами теми. Звернути увагу на ті питання навчальної теми, що засвоєні студентами недостатньо або вимагають додаткового уточнення.

Тестові завдання до навчальних тем:

1. Дайте визначення «пожежа»:
 - а) контрольоване горіння поза спеціальним вогнищем;
 - б) активне окислення органічних та синтетичних сполук;
 - в) неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується у просторі і часі;
 - г) стан об'єкта, за якого з регламентованою імовірністю є можливість загорання.
2. Який вогнегасник використовують для гасіння цінних матеріалів:
 - а) вуглекислотний (ОУ-2);
 - б) пінно-хімічний (ОХП-10);
 - в) повітряно-пінний (ОВП);
 - г) порошковий (ОП-1).
3. Якими вогнегасниками не можна гасити речовини, що перебувають під дією електричної напруги:
 - а) пінно-хімічними;
 - б) пінними;
 - в) порошковими;
 - г) вуглекислотними.
4. Який з вогнегасників використовують для гасіння електроустановок під напругою та цінних матеріалів:
 - а) пінно-хімічний;
 - б) повітряно-пінний;
 - в) вуглекислотний;
 - г) порошковий.
5. Що не заборонено гасити водою?
 - а) електроустановки під напругою;
 - б) речовини, що горять без доступу кисню;
 - в) горючі речовини, в яких питома вага менша за воду;
 - г) тверді горючі матеріали.
6. До параметрів мікроклімату відносяться:
 - а) температура, освітлення, запиленість, барометричний тиск, вологість, швидкість руху повітря, інтенсивність теплових випромінювань;
 - б) температура, освітлення, запиленість, барометричний тиск, вологість, швидкість руху повітря, інтенсивність теплових випромінювань ;
 - в) температура, освітлення, запиленість, загазованість, шум, вібрація, барометричний тиск, вологість, швидкість руху повітря, інтенсивність теплових випромінювань;
 - г) температура, барометричний тиск, вологість, швидкість руху повітря, інтенсивність теплових випромінювань.
7. Що таке оптимальні мікрокліматичні умови:
 - а) це такі, які відповідають всім санітарним нормам;
 - б) такі, при яких працівник не відчуває впливу сторонніх факторів;
 - в) умови, які не шкодять здоров'ю працівника.

8. Що використовують у приміщеннях для захисту здоров'я працівника, якщо не можна створити нормальний мікроклімат:

а) протигаз;	в) аерозоль;
б) ЗІЗ;	г) кондиціонер.

9. Яка повинна бути оптимальна температура у приміщення для працівників, що виконують роботи легкі:

а) 14-16 °С;	в) 18-20 °С ;
б) 16-18 °С ;	г) 20-23 °С.

10. Залежно від хімічного складу повітря, його фізичних та інших властивостей (температура, вологість, рухомість, тиск), а також наявності в ньому інших забруднень у вигляді пилу, мікроорганізмів повітряне середовище може бути:

а) сприятливим;	в) небезпечним;
б) несприятливим;	г) шкідливим.

11. За ступенем дії на організм людини шкідливі речовини поділяються на класи небезпеки:

- а) надзвичайно небезпечні; високо небезпечні; речовини помірно небезпечні; малонебезпечні;
- б) надзвичайно небезпечні; високо небезпечні;
- в) надзвичайно небезпечні; речовини помірно небезпечні; малонебезпечні;
- г) помірно небезпечні; малонебезпечні.

12. Як поділяються шкідливі речовини за ступенем небезпеки?

а) на 5 класів небезпеки;	в) на 3 класи небезпеки;
б) на 4 класи небезпеки;	г) на 2 класи небезпеки.

13. Освітлення поділяється на:

а) природне; штучне; сумісне	в) сумісне; верхнє
б) штучне; загальне	г) комбіноване.

14. Системи природного освітлення:

а) бічна, верхня;	в) верхня;
б) бічна, верхня, комбінована;	г) загальна.

15. Системи штучного освітлення:

а) загальна, місцева, комбінована;	комбінована;
б) загальна, верхня,	в) бічна, верхня, комбінована;
	г) робоче, місцеве, комбіноване.

16. Види штучного освітлення:

а) робоче, аварійне, загальне;	в) загальне, місцеве,
б) робоче, аварійне, охоронне, чергове, евакуаційне;	комбіноване;
	г) робоче, місцеве, комбіноване.

17. Сумісне освітлення – це:

- а) якщо недостатньо природного воно доповняється штучним;
- б) якщо недостатньо штучного воно доповнюється природним;
- в) поєднання місцевого та загального;
- г) поєднання верхнього та бічного.

18. Яке освітлення призначено для продовження роботи у тих випадках, якщо негайне відключення освітлення може призвести до вибуху, пожежі, отруєння?

- а) робоче;
- б) чергове;
- в) аварійне;
- г) охоронне.

19. При штучному диханні кількість видихів, що треба здійснити потерпілому на хвилину:

- а) 10-12 видихів на хвилину;
- б) 5-10 видихів;
- в) 60-80;
- г) чим більше, тим краще.

20. При непрямому масажі серця, якщо надає допомогу одна людина вона здійснює:

- а) 12-15 натискувань на грудну клітину з інтервалом в одну секунду та два видихи з інтервалом в 5 секунд;
- б) 2-5 натискувань на грудну клітину з інтервалом в одну секунду та п'ять видихів з інтервалом в 5 секунд;
- в) 4-5 натискувань на грудну клітину з інтервалом в одну секунду та один видих;
- г) 10-15 натискувань на грудну клітину з інтервалом в одну секунду та два видихи з інтервалом в 5 секунд.

21. При артеріальній кровотечі джгут накладають вище рани влітку на:

- а) 1,5 – 2 години;
- б) 40-60 хвилин;
- в) 5 годин;
- г) 30 хвилин.

22. Перша допомога при вивихах:

- а) не можна вправляти, а навпаки фіксація;
- б) туга давляча пов'язка;
- в) холод, знеболююче і заспокійливе;
- г) не можна давати знеболюючі.

23. Перша допомога при укусах сказаними тваринами:

- а) не зупиняти кровотечу, промити рану господарським милом, краї рани йодом і доставка до медичного закладу;
- б) зупинити кровотечу, залити рану йодом і доставити до медичного закладу;
- в) наложити пов'язку і доставити до медичного закладу;
- г) обробити рану йодом або зеленкою і закрити пов'язкою.

24. Допомога при отруєнні чадним газом:

- а) винести з приміщення, привести в притомний стан за допомогою нашатирного спирту, дати тепле молоко і до ніг прикласти теплу грілку, розтирати тіло;
- б) привести в притомний стан за допомогою нашатирного спирту, дати чай і до ніг прикласти теплу грілку;
- в) зробити штучне дихання;
- г) збризнути водою.

25. Який порядок допомоги потерпілому при відкритому переломі?

- а) звільнити від впливу фактору, що діє на потерпілого; обробити рану антисептиком; зупинити кровотечу; прикрити рану чистою серветкою; накласти шину;
- б) звільнити від впливу фактору, що діє на потерпілого; зупинити кровотечу; обробити рану антисептиком; прикрити рану чистою серветкою; накласти шину;
- в) зупинити кровотечу; прикрити рану чистою серветкою; обробити рану антисептиком; накласти шину; звільнити від впливу фактору, що діє на потерпілого;
- г) звільнити від впливу фактору, що діє на потерпілого; накласти шину; зупинити кровотечу; обробити рану антисептиком.

26. Яких видів можуть бути Державні нормативні акти з охорони праці?

- а) профільні та загальнодержавні;
- б) міжгалузеві і галузеві;
- в) промислові і аграрні;
- г) нормативні акти підприємств.

27. Що таке СНіП згідно питань з охорони праці?

- а) інформаційні системи обліку;
- б) міжнародні норми держав СНД;
- в) галузеві норми технологічного проектування;
- г) будівельні норми і правила.

28. Який є контроль за дотриманням вимог з охорони праці?

- а) державний;
- б) адміністративно-
- в) громадський;
- г) відомчий;

29. Яку відповідальність несуть працівники за порушення законодавства та нормативних актів з охорони праці?

- а) у вигляді штрафів та дисциплінарну;
- б) адміністративну;
- в) кримінальну;
- г) усі вищезгадані, в залежності від виду наслідків порушення.

30. Хто здійснює громадський контроль за дотриманням законодавства з охорони праці?

а) громадські організації,	в) прокуратура.
зареєстровані в установленому	г) інспекція Держнагляд-
порядку;	охорон праці.
б) профспілки;	

31. Яку відповідальність несуть роботодавці за порушення Законодавства з охорони праці?

- а) адміністративну, дисциплінарну, кримінальну;
- б) матеріальну, дисциплінарну, кримінальну;
- в) дисциплінарну, матеріальну, адміністративну, кримінальну.
- г) матеріальну, кримінальну, адміністративну.

32. Хто проводить фінансування робіт з охорони праці на приватних підприємствах:

а) головний бухгалтер;	в) роботодавець;
б) Міністерство праці;	г) органи місцевого
	самоврядування.

33. Як часто всі посадові особи обов'язково проходять навчання і перевірку знань із питань охорони праці:

а) раз на півроку;	в) раз на два роки;
б) раз на рік;	г) раз на три роки.

34. Як називається інструктаж, який проводиться на робочому місці до початку роботи з новоприйнятим працівником або працівником, який буде виконувати нову для нього роботу:

а) вступний;	в) повторний;
б) первинний;	г) цільовий.

35. Де реєструється проведення інструктажів та стажування працівників:

а) в журналах інструктажів з	б) в трудову книгу;
питань охорони праці на робочому	в) в журнал-ордер № 11;
місці;	г) в журнал-ордер № 10;

36. Чи має право керівник підприємства звільнити від проходження стажування працівника з стажем роботи за відповідною професією більше 3-х років:

а) має;	б) не має;

37. Назвіть два найпоширеніші методи дослідження виробничого травматизму:

а) статистичний і економічний;	монографічний;
б) монографічний і	г) економічний і
психофізіологічний;	психофізіологічний.
в) статистичний і	

38. Протягом скількох днів проводиться спеціальне розслідування нещасних випадків:

- а) не більше 5 робочих днів;
- б) не більше 10 робочих днів;
- в) не більше 20 робочих днів;
- г) 15 робочих днів.

39. За стан охорони праці на підприємстві відповідає:

- а) роботодавець;
- б) спеціаліст з охорони праці;
- в) головний інженер
- г) головний бухгалтер

40. Вищий орган контролю за станом охорони праці:

- а) Генеральна прокуратура;
- б) Держпраці;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Верховна Рада.

41. Вищий орган управління охороною праці:

- а) Генеральна прокуратура;
- б) Держпраці;
- в) Кабінет Міністрів України;
- г) Верховна Рада.

42. Контроль за станом охорони праці поділяється на:

- а) державний;
- б) відомчий;
- в) адміністративно-господарський;
- г) громадський.

43. Медичні огляди працюючих підлітків повинні проводитися не рідше:

- а) 1 разу на рік;
- б) 1 разу на 6 місяців;
- в) 1 разу на 2 роки;
- г) 1 разу на 3 роки.

44. З якою періодичністю роботодавець зобов'язаний організовувати медичні огляди працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці?

- а) 1 раз на рік;
- б) 1 раз на 6 місяців;
- в) 1 раз на 2 роки;
- г) 1 раз на 3 роки.

45. Для прийняття на роботу підлітка віком 14-15 років повинен бути дозвіл:

- а) з міліції;
- б) з місцевої адміністрації;
- в) одного з батьків, або особи яка його замінює;
- г) зі школи.

46. Хто здійснює громадський контроль за дотриманням законодавства з охорони праці?

- а) громадські організації, зареєстровані в установленому порядку;
- б) профспілки;
- в) прокуратура;
- г) інспекція Держнагляд-охоронпраці.

47. Хто проводить вступний інструктаж з питань охорони праці:
а) спеціаліст з охорони праці або особа призначена наказом;
б) роботодавець;

в) головний інженер;
г) головний агроном.

48. Де реєструється вступний інструктаж:
а) в журналі інструктажів на робочому місці;
б) в наряді-допуску;
в) в особистій карточці;

г) в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці.

49. Повторний інструктаж проводиться в наступні строки:

а) раз на півроку;
б) раз на квартал;

в) раз на півроку або раз на квартал в залежності від виду робіт;
г) раз на рік.

50. Позаплановий інструктаж проводиться при:

а) зміні законодавства;
б) зміні технологічного процесу;
в) перервах в роботі;
г) грубому порушенні вимог

безпеки праці, що призвели або можуть призвести до нещасного випадку.

51. Цільовий інструктаж проводиться при:

а) ліквідації аварії;
б) ліквідації стихійного лиха;
в) на вимогу роботодавця;

г) виконанні робіт з підвищеною небезпекою.

52. На робочому місці проводяться наступні види інструктажів з питань охорони праці:

а) первинний інструктаж на робочому місці, повторний, позаплановий, цільовий;
б) первинний інструктаж на робочому місці, вторинний; повторний, позаплановий, цільовий;
в) первинний інструктаж, повторний;
г) первинний інструктаж на робочому місці, повторний, цільовий.

53. Комісію з перевірки знань з питань охорони праці очолює:

а) керівник підприємства;
б) спеціаліст з охорони праці;

в) юрист;
г) інспектор Держпраці.

54. Перевірку знань з питань охорони праці посадові особи і спеціалісти проходять:

а) щороку;
б) 1 раз на три роки;
в) 1 раз на 5 років;

г) 1 раз на квартал або 1 раз на півріччя.

55. На повторну перевірку знань при незадовільних результатах надається:

- а) 10 днів;
- б) 1 місяць;
- в) будь скільки часу;
- г) не надається час.

56. Хто повинен проводити первинний інструктаж на робочому місці і для яких категорій працівників?

- а) майстер, для робітників своєї ділянки;
- б) головний інженер підприємства;
- в) спеціаліст з охорони праці, для всіх хто поступає на роботу, незалежно від кваліфікації і стажу;
- г) головний спеціаліст галузі , для працівників галузі.

57. Хто повинен проводити вступний інструктаж і для яких категорій працівників?

- а) майстер, для робітників своєї ділянки;
- б) начальник цеху або його заступник для робітників цеху;
- в) спеціаліст з охорони праці, для всіх хто поступає на роботу, незалежно від кваліфікації і стажу;
- г) головний спеціаліст галузі , для працівників галузі.

58. Які інструктажі з охорони праці повинні проводитись на підприємстві?

- а) вступний, первинний на робочому місці, періодичний, позаплановий, поточний;
- б) вступний, первинний на робочому місці, вторинний, позаплановий, поточний;
- в) вступний, первинний на робочому місці, повторний, позаплановий, цільовий.
- г) первинний на робочому місці, повторний, позаплановий, цільовий.

59. Нещасні випадки на виробництві поділяються на:

- а) пов'язані з виробництвом;
- б) непов'язані з виробництвом;
- в) невиробничого характеру;
- г) побутові.

60. Комісію з розслідування нещасних випадків на виробництві призначає:

- а) власник підприємства;
- б) Держпраці;
- в) спеціаліст з охорони праці;
- г) головний інженер.

61. Комісію з розслідування нещасних випадків на виробництві очолює:

- а) власник підприємства;
- б) Держпраці;
- в) спеціаліст з охорони праці;
- г) головний інженер.

62. Розслідування нещасних випадків на виробництві триває:

- а) 3 робочих дні;
- б) добу;
- в) 10 діб;
- г) 10 робочих діб.

63. Нещасні випадки, пов'язані з виробництвом оформляються наступними документами:

а) Н-5 та Н-1;	в) П-4;
б) Н-5 ;	г) Н-5 та НПВ.

64. Нещасні випадки, непов'язані з виробництвом оформляються наступними документами:

а) Н-5 та Н-1;	в) П-4;
б) Н-5 ;	г) Н-5 .

65. Максимальний термін розслідування нещасних випадків:

а) один місяць;	г) в кожному випадку різний
б) один рік;	термін.
в) 10 днів;	

66. Визнаються пов'язаними з виробництвом нещасні випадки:

- а) у разі природної смерті або самогубства;
- б) внаслідок отруєння алкоголем, за наявності відповідного медичного висновку, якщо це не пов'язане із застосуванням таких речовин у виробничих процесах;
- в) що сталися з працівниками під час відрядження;
- г) під час застосування зброї не за призначенням.

67. Хто повинен розслідувати нещасні випадки на виробництві?

а) роботодавець;	в) комісія,	створена
б) державний інспектор;	роботодавцем;	
	г) довірена особа роботодавця.	

68. Чи зобов'язаний роботодавець перевести на іншу роботу працівника, якщо у нього з'явилися ознаки профзахворювання внаслідок дії шкідливих і небезпечних виробничих факторів?

- а) зобов'язаний, при наявності медичного висновку;
- б) зобов'язаний, при наявності вакансії;
- в) не зобов'язаний;
- г) зобов'язаний, при узгодженні з профспілковою організацією.

69. До роботи по обладнанню електрообладнання допускаються особи:

- а) не молодші 16 років;
- б) не молодші 18 років;
- в) не молодші 20 років;
- г) не молодші 25 років.

3. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Нормативна література

1. Кодекс Законів про працю України від 10 грудня 1971 року №332-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
2. Кодекс Цивільного захисту України від 02 жовтня 2012 року №5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992р. №2801-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
4. Про забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення : Закон України від 24.02.1994 року №4004-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 23.09.1999 року №1105 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
6. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 року №877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.
7. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16.10.1992 року №2707-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.
8. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 року №1264-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
9. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 року №2694-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
10. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні : Закон України від 15.07.2021 року № 1667-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#n465>.

Основна

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В.В. Сокуренко, О.М. Бандурка, С.М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В.В. Сокуренка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/10837/Bezpeka%20zhyttiediialnosti%20ta%20okhorona%20pratsi%20_pidruchnyk_Sokurenko_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
2. Трудове право України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; [С.М. Бортник, К.Ю. Мельник, Л.В. Могілевський та ін.]. Харків, 2019. 408 с. URL:

https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6107/Trudove%20pravo%20Ukrainy_pidruchnyk_HNUVS_2019.pdf?sequence=5&isAllowed=y.

3. Пожарова О.В. Охорона праці : навчальний посібник. Одеса. 2022. 86 с. URL:

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/18442/%d0%9f%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba_%d0%9e%d1%85%d0%be%d1%80%d0%be%d0%bd%d0%b0%20%d0%bf%d1%80%d0%b0%d1%86%d1%96_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

4. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник [кол. авт.; за заг. ред. д.б.н., проф. Грибана В.Г., к.ю.н. Глуховері В.А.]. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. URL: <http://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/599/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E%D0%9F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9E%D0%91%D0%9F%D0%9D%D0%9F.pdf>.

5. Голінько В.І., Кірін Р.С., Іконніков М.Ю. Охорона праці в юриспруденції : навч. посіб. Дніпропетровськ : НГУ, 2015. 166 с. URL: <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/149252/CD910.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

6. Основи охорони праці : підручник / [М.С. Одарченко, А.М. Одарченко, В.І. Степанов, Я.М. Черненко]. Х. : Стиль-Издат, 2017. 334 с. URL:

<http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1840/1/%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E%D0%A5%D0%9E%D0%A0%D0%9E%D0%9D%D0%90%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%A6%D0%86.pdf>.

7. Охорона праці в галузі: навч. посіб. / П.С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білий. К.: ЦУЛ, 2017. 322 с. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Atamanchuk-P.-S.-ta-inshi-Ohorona-pratsi-v-galuzi.pdf>.

8. Атаманчук П. Основи охорони праці : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 224 с.

9. Грибан В. Охорона праці. К. : Центр навчальної літератури, 2017. 280 с.

10. Охорона праці та цивільний захист: підручник / за ред. О.Г. Левченка. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 420 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/26895/1/OP_ta_TsZ_pidruchnyk.pdf.

Додаткова

11. Білоус Т.Л. Долікарська допомога : навч. посіб. Суми : видавничо-

виробниче підприємство «Мрія», 2020. 148 с.

12. Домедична допомога на місці події: практичний посібник / [П.Б. Волянський, А.М. Гринзовський, С.О. Гур'єв та ін.] Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/9/5/7/9/2020-5-19-112-posibnik.pdf>.

13. Безпека людини у сучасних умовах: монографія / В.В. Березуцький, Н.Л. Березуцька, А.О. Богодист та ін.; за заг. ред. проф. В.В. Березуцького. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208 с. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/34933>.

14. Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності : підручник. К.: ВЦ «Академія», 2012. 224 с.

15. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах / В.К. Васенко, О.В. Тереніна // «Право і безпека»: Науковий журнал Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2012.- №1(43). – С.213-217.

16. Petrovskyi M., Lebedka S., Petrovska S., Ivanov S. Modeling of characteristics of distance relay protection of high-voltage power lines. 2019 IEEE 2nd Ukraine Conference on Electrical and Computer Engineering (UKRCON), July 2–6, 2019: conference proceedings. Lviv, Ukraine, 2019. P. 365-368. URL: <https://ieeexplore.ieee.org/document/8879795>.

17. Липинський В. Правове забезпечення пожежної безпеки в Україні / В. Липинський. – К.: Центр навчальної літератури, 2017. – 184 с.

18. НПАОП 0.00-4.03-04 «Положення про Державний реєстр нормативно-правових актів з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці України від 08.06.2004 р. №151.

19. НПАОП 0.00-4.09-07 «Типове положення про комісію з питань охорони праці підприємства». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 55.

20. НПАОП 0.00-4.11-07 «Типове положення про діяльність уповноважених найманими працівниками осіб з питань охорони праці». Наказ Держгірпромнагляду від 21.03.2007 р. № 56.

21. НПАОП 0.00-4.12-05 «Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 26.01.2005 № 15.

22. НПАОП 0.00-4.15-98 «Положення про розробку інструкцій з охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 29.01.98 р. № 9.

23. НПАОП 0.00-4.35-04 «Типове положення про службу охорони праці». Наказ Держнаглядохоронпраці від 15.11.2004 р. № 255.

24. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 №337 «Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій

на виробництві».

25. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.06.2003 р. №994 «Перелік заходів та засобів з охорони праці, витрати на здійснення та придбання яких включаються до валових витрат».

26. Рекомендації щодо побудови, впровадження та удосконалення системи управління охороною праці. Затверджено Головою Держгірпромнагляду 07.02.2008 р.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nau.ua> – Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
2. <https://gnmc.kiev.ua> – Офіційний сайт Державного підприємства Головний навчально-методичний центр Держпраці.
3. <https://www.dsns.gov.ua> – Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій.
4. <http://rada.gov.ua> – Офіційний веб-портал Верховної Ради України.
5. <https://www.mon.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.